

KRZYSZTOF OLCZAK E-mail: k.olczak@amuz.gda.pl

Akademia Muzyczna im. S. Moniuszki, 80-743 Gdańsk, ul. Łąkowa 1/2
Tel. (58) 3009201, www.krzysztofolczak.pl

Gdańsk, 1 września, 2024

Prof. dr hab. **Krzysztof Olczak**

Dziedzina: **sztuka**

Dyscyplina: **sztuki muzyczne**

**Recenzja dorobku artystycznego oraz dzieła artystycznego
w postępowaniu o nadanie dr. Wiesławowi Ochwatowi
stopnia doktora habilitowanego w dziedzinie sztuki
w dyscyplinie sztuki muzyczne**

ZLECENIODAWCA OPINII

Akademia Muzyczna im. Krzysztofa Pendereckiego w Krakowie, Rada do Spraw Dyscypliny Sztuki Muzyczne, pismo z dnia 01 lipca 2024 roku. Zlecenie podjęte na podstawie art. 221 ust. 10 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz. U. z 2021 r. poz. 478 zm.)

DOKUMENTACJA

Z dużą satysfakcją stwierdzam, iż dokumentację sporządzono w sposób rzetelny, obszerny ale też bardzo szczegółowy. Odzwierciedlający nie tylko właściwy stosunek do samego postępowania przewodowego, ale także charakteryzujący – co wyniknie z dalszej części mojej oceny – rzeczywistą postawę artystyczną Habilitanta. Dokumentacja obejmująca siedem załączników zawiera:

- Nagranie Albumu CD *In Between* w jednym pliku oraz osobne pliki z nagraniem obydwu koncertów.

- Video promocyjne Albumu.
- Recenzje Albumu oraz informacje o nagrodach i odznaczeniach za przygotowanie CD.
- Autoreferat.
- Wykaz osiągnięć artystycznych, naukowych, dydaktycznych i organizacyjnych.
- Dokumentację osiągnięć artystycznych, naukowych, dydaktycznych i organizacyjnych.

Brakuje tylko możliwości wglądu do partytur poszczególnych kompozycji, które byłyby pomocne w należytej ocenie realizacji i interpretacji dzieła artystycznego. Ocena artystycznej wartości zgłoszonego „osiągnięcia” w tej sytuacji może być sformułowana wyłącznie na podstawie wrażeń słuchowych.

PODSTAWOWE DANE O KANDYDACIE

Wiesław Ochwat odebrał gruntowne wykształcenie muzyczne. Swoją edukację rozpoczął w wieku siedmiu lat nauką gry na fortepianie. Następnie, z bardzo dobrymi wynikami¹, ukończył Szkołę Muzyczną I stopnia im. Jerzego Żurawlewa w Bochni pod kierunkiem

mgra Wiesława Kusiona. Kontynuował naukę na poziomie szkoły muzycznej II stopnia w Zespole Szkół Muzycznych im. Ignacego Jana Paderewskiego w Tarnowie u tego samego nauczyciela z równie dużym powodzeniem².

W roku 2009 Habilitant podjął studia w krakowskiej Akademii Muzycznej, w klasie akordeonu dra Janusza Patera. W Autoreferacie czytamy:

...Wybór zarówno tej konkretnej uczelni, jak i profesora nie był przypadkowy. Już od młodości fascynował mnie Kraków – jego zabytki, kultura, atmosfera twórcza oraz mnogość odbywających się tu wydarzeń artystycznych. Jeszcze jako uczeń tarnowskiej szkoły muzycznej z wielkim entuzjazmem odwiedzałem stolicę Małopolski, uczestnicząc w licznych koncertach, warsztatach muzycznych czy konsultacjach. Jednym z takich wydarzeń były kursy Letniej Akademii Muzycznej, podczas których miałem okazję bliżej poznać dra Janusza Patera. Bardzo szybko przekonałem się do jego postawy estetycznej i sposobu postrzegania muzyki...

W okresie studiów Habilitant także uczestniczył w licznych konkursach akordeonowych, zdobywając nagrody i wyróżnienia, zarówno w kategorii solowej, jak i muzyki kameralnej (10

¹ 5 nagród i wyróżnień w konkursach akordeonowych.

² 6 nagród i wyróżnień w 6 konkursach akordeonowych.

nagród i wyróżnień).³ Tak więc ukończył z wyróżnieniem studia I st. w roku 2012 oraz studia II st. również z wyróżnieniem w roku 2014.

Czas studiów doktoranckich (2014–2018) to *fascynacja muzyką współczesną oraz współpraca z kompozytorami nad tworzeniem nowych utworów*⁴. Wynik tej współpracy przyniósł znakomite efekty: powstała praca zatytułowana: *Polska solowa literatura akordeonowa XXI wieku. Indywidualne koncepcje twórcze i ich wpływ na rozwój możliwości wyrazowych instrumentu na przykładzie wybranych utworów*, przedstawiająca siedem powstałych na przestrzeni ostatnich kilkunastu lat kompozycji⁵. Lecz przede wszystkim powstała wielce interesująca płyta CD obrazująca dorobek polskiego środowiska kompozytorskiego oraz bardzo dobre wykonawstwo nowej muzyki z udziałem akordeonu.

Wiesław Ochwat Ma również pewne doświadczenia w uprawianiu sportu. Choć niniejsza informacja umieszczona w tym miejscu może budzić zastanowienie. Wierzę jednak, że regularne treningi miały szansę wpłynąć na wytrwałość i dociekliwość w pracy artystycznej przy instrumencie.

INFORMACJE O DOTYCHCZASOWYM ZATRUDNIENIU W JEDNOSTKACH NAUKOWYCH LUB ARTYSTYCZNYCH

- Pierwsza praca w roli pedagoga – Państwowa Szkoła Muzyczna I stopnia w Świątnikach Górnych (2012–2021).
- Praca w Państwowej Ogólnokształcącej Szkole Muzycznej II stopnia im. Fryderyka Chopina w Krakowie (od 2020 do dzisiaj)
- Praca w Akademii Muzycznej im. Krzysztofa Pendereckiego od 2014 roku (akordeon, zespoły kameralne). Od 2019 roku prowadzi samodzielną klasę akordeonu w Katedrze Instrumentów Dętych Drewnianych i Akordeonu.

³ m.in.: II nagrodę w kategorii solowej oraz III nagrodę w duecie z Maciejem Zimką w *VIII Konkursie Akordeonowym im. Andrzeja Krzanowskiego „Alkagran 2014”* (Czechowice-Dziedzice, 2014), II nagrodę na *XX Mławskim Festiwalu Muzyki Akordeonowej* (Mława, 2014), II nagrodę w kategorii zespołów rozrywkowych na *XVII Międzynarodowych Spotkaniach Akordeonowych* (Sanok, 2012), III nagrodę w *Ogólnopolskim Konkursie Akordeonowym* (Chełm, 2011).

⁴ Autoreferat

⁵ Autorami tych dzieł są twórcy z różnych ośrodków akademickich w Polsce (Wojciech Blecharz, Paweł Janas, Krzysztof Olczak, Piotr Peszat, Przemysław Scheller, Artur Zagajewski, Maciej Zimka).

OCENA ORYGINALNEGO DZIEŁA ARTYSTYCZNEGO

Jako szczególne osiągnięcie, o którym mowa w art. 219 ust. 1 pkt. 2 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz. U. z 2021 r. poz. 478 z późn. zm.), Habilitant wskazuje nagranie i wydanie płyty CD zatytułowanej *In Between. Accordion and quarter-tone accordion Polish concertos*. Album zawiera premiery fonograficzne dwóch koncertów akordeonowych polskich twórców: *Koncertu* na akordeon i orkiestrę kameralną (2017) Macieja Zimki (pierwsze nagranie w pełnej obsadzie orkiestrowej z autorską kadencją solisty) oraz *Concerto in between* na akordeon ćwierćtonowy i orkiestrę kameralną (2022) Mikołaja Majkusiaka. Współwykonawcami są muzycy *Orkiestry Stołecznego Królewskiego Miasta Krakowa „Sinfonietta Cracovia”* pod batutą Macieja Tworka. Album został opublikowany w Wydawnictwie Requiem Records w serii wydawniczej Opus 86/2022. Nagrania dokonano w Europejskim Centrum Muzyki Krzysztofa Pendereckiego w Lusławicach. Zrealizowała je (reżyseria, montaż, mastering) Ewa Guziółek-Tubelewicz.

Oceniając wskazane przez Habilitanta dzieło artystyczne należy podkreślić jego wyjątkowość w kilku aspektach. Już sam pomysł na „płytę habilitacyjną” zawierającą nagranie dwóch 19-minutowych kompozycji z towarzyszeniem orkiestry sytuuje Habilitanta wśród profesjonalistów „wysokiej próby”. Obydwie kompozycje reprezentują gatunek koncertu solowego, najbardziej reprezentatywnego, jak się wydaje, dla każdego instrumentalisty. Ale w tym przypadku nie tylko wirtuozeria stanowi o walorach projektu. Bowiem wyraźnie czytelna tradycja koncertu solowego przekazana jest przez obydwu twórców językiem muzyki nowej. Ponadto szerokie możliwości brzmieniowe akordeonu są tutaj znakomicie eksponowane. Stanowi to nie lada wyzwanie dla wykonawcy. Ale interpretacja Habilitanta znakomicie pokonuje wszelkie trudności i z powodzeniem realizuje założenia twórców. Wykonanie nieskazitelne pod względem warsztatowym z jednej strony, z drugiej zaś celnie realizuje formę obydwu koncertów. Ale także znakomicie sytuuje brzmienie akordeonu w orkiestrze smyczkowej. Nagranie pierwszego polskiego koncertu na akordeon ćwierćtonowy i orkiestrę jest wydarzeniem tyleż niecodziennym co przełomowym. Składa się na to zamówienie kompozycji, przygotowanie akordeonu ćwierćtonowego, praca nad dogłębnym poznaniem aplikatury nowego instrumentu oraz samo przygotowanie utworu z towarzyszeniem orkiestry. Mógł tego dokonać wirtuoz, którego postawa artystyczna charakteryzuje się odwagą i siłą przekonywania, szerokimi zainteresowaniami i wewnętrzną

potrzebą poszukiwań. Te właśnie cechy Habilitanta nadały projektowi *In Between* rangę doniosłego wydarzenia.

...Zdarza się również, że to wykonawca i jego instrument są inspiracją do przełamywania konwencji i wykraczania poza znane obszary tworzenia. Tak jest w przypadku opisywanego albumu CD, który stanowi osiągnięcie najbardziej reprezentatywne dla moich działań artystycznych i jest owocem nieustannej pracy nad pozyskiwaniem i promowaniem nowej literatury akordeonowej tworzonej przez polskich kompozytorów..⁶.

Album *In Between* został dostrzeżony przez krytykę otrzymując honory i uznania, jak np: *Best Instrumental Album, Gold Star - Best Instrumentalist CD*, Statuetka – Główna nagroda – Międzynarodowy Konkurs *Muzyczne Orły*.

Dopełnieniem niewątpliwego sukcesu wskazanego do oceny dzieła artystycznego Habilitanta jest techniczna strona nagrania. Słusznym wydaje się bliski plan akordeonu, przyczyniający się do czytelności szczegółów oraz wyrazistości specyficznego materiału dźwiękowego kompozycji. Ponadto zaproponowane w nagraniu ujęcie dźwiękowe akordeonu czyni jego brzmienie z jednej strony intensywnym i klarownym, z drugiej zaś naturalnym. Jednocześnie zręcznie eliminującym niepożądane dźwięki mechaniki instrumentu. Mixing i mastering znakomicie balansują solistę z orkiestrą smyczkową.

Stwierdzam zatem, iż wskazane do oceny dzieło artystyczne wyróżnia się oryginalnością. Habilitant inspirował powstanie i nagranie dwóch koncertów na akordeon i orkiestrę, czym w sposób niecodzienny promuje akordeon, stymulując także rozwój nowej, polskiej literatury tego instrumentu. Wykonawstwo na akordeonie ćwierćtonowym wpisuje się ponadto w najnowsze kierunki i tendencje w rozwoju akordeonistyki. Stanowi to bezprecedensowy wkład w rozwój reprezentowanej dyscypliny. Przedstawione Dzieło Artystyczne przyjmuję z uznaniem.

**OCENA DOROBKU ARTYSTYCZNEGO,
NAUKOWEGO I DYDAKTYCZNEGO**

⁶ Autoreferat

DZIAŁALNOŚĆ KONCERTOWA

Działalność koncertową Habilitanta należy uznać za szczególnie intensywną. Jak czytamy w Autoreferacie: *właściwe życie koncertowe rozpoczęło się /.../ wraz z podjęciem studiów w Akademii Muzycznej w Krakowie*. Występuje zatem w różnych formacjach i składach instrumentalnych, także w koncertach solowych. Wykonywana muzyka obejmuje różne style i gatunki muzyczne, także muzykę improwizowaną i performance. Lista koncertów krajowych i zagranicznych do chwili otrzymania stopnia doktora (2010–2018) jest imponująca..

Również okres po uzyskaniu doktoratu (2018–2024) obfituje w działalność koncertową. Wiesław Ochwat wykazuje bowiem 215 koncertów w najróżniejszych składach wykonawczych, które często odbywały się w renomowanych salach koncertowych⁷, niejednokrotnie niosąc duży „ciężar gatunkowy”.⁸ Wśród nich znajdują się także koncerty zagraniczne (25): Hiszpania, Niemcy, Francja, Ukraina, Włochy, Litwa. Kandydat dokonał także 19 prawykonań, zarówno utworów kompozytorów polskich, jak i zagranicznych. W omawianym okresie otrzymał szereg nagród i wyróżnień w konkursach muzycznych. Ponadto wziął udział w nagraniu 10-ciu albumów, zdobywając szereg nagród w konkursach płytowych. **Zatem szczególnie bogatą, ważką i różnorodną działalność koncertową Habilitanta przyjmuję z aprobatą.**

DZIAŁALNOŚĆ DYDAKTYCZNA

Obszar związany z dydaktyką to praca w szkolnictwie muzycznym I i II stopnia⁹, oraz w Akademii Muzycznej im. Krzysztofa Pendereckiego, gdzie Habilitant prowadzi samodzielną Klasę Akordeonu oraz zajęcia z przedmiotów kameralistyka oraz metodyka instrumentalna.

⁷ Sala NOSPR, Katowice; Sala Koncertowa im. Krystyny Moszumańskiej-Nazar, Akademia Muzyczna w Krakowie; Sala Kongresowa Solitär II, Parchim, Niemcy; Conservatorio Superior de Música de Canarias, Las Palmas, Hiszpania; Sala Koncertowa Filharmonii im. Karola Szymanowskiego, Kraków; Aula Máxima, Granada, Hiszpania; Aula im. Bogusława Szabelskiego, Akademia Muzyczna w Katowicach; Sala Koncertowa Conservatorio di Musica „Luigi Canepa”, Sassari, Włochy; Sala Koncertowa Studio Polskiego Radia im. W. Szpilmana, Warszawa; Salle de la Bergerie, Sainte-Léocadie, Francja; Aula Johann Sebastian Bach Musikschule, Lipsk, Niemcy; Instytut Polski, Lipsk, Niemcy; Sala Koncertowa Filharmonii im. Karola Szymanowskiego, Kraków;

⁸ *Koncert Prawykonań* NOSPR, Katowice.

⁹ Uczniowie Habilitanta zdobyli nagrody i wyróżnienia w pona 50-ciu konkursach.

Studenci prowadzeni przez Habilitanta sięgali również po laury konkursów muzycznych, zdobywając m.in.: I nagrodę w *Międzynarodowym Konkursie Zespołów Kameralnych ACCO Kroměříž* (Kromieryż, Czechy, 2024), I oraz II nagrodę w *Międzynarodowym Konkursie Muzycznym „Opus”* (2023), III nagrodę oraz wyróżnienie w *Międzynarodowym Konkursie Akordeonowym* (Ostrawa, Czechy, 2023), II nagrodę oraz wyróżnienie w *XIV Ogólnopolskim Festiwalu Muzyki Akordeonowej* (Solec-Zdrój, 2023), wyróżnienie w *XXI Międzynarodowych Spotkaniach Akordeonowych* (Sanok, 2021). Do dorobku dydaktycznego należy zaliczyć także prowadzenie kursów i warsztatów instrumentalnych¹⁰, jak również prace jurorskie w krajowych i międzynarodowych konkursach akordeonowych¹¹.

DZIAŁALNOŚĆ NAUKOWA

Działalność naukową rozpoczął Habilitant wraz z podjęciem w 2014 roku studiów doktoranckich (projekt badawczy *Akordeon w XXI wieku – w poszukiwaniu nowych środków wyrazu*). Celem projektu miało być stworzenie i nagranie utworu na akordeon solo z wykorzystaniem głośnic ćwierćtonowych. W ramach działalności naukowej Habilitant wygłosił referaty w 6-ciu konferencjach w Las Palmas (Hiszpania) i w Krakowie. Tematyka wystąpień najczęściej dotyczyła współczesnej polskiej literatury akordeonowej. W swoim dorobku posiada także kilka publikacji w czasopismach branżowych.

DZIAŁALNOŚĆ ORGANIZACYJNA

Za najważniejszy obszar działalności organizacyjnej Habilitanta trzeba uznać współorganizację *Krakowskiego Festiwalu Akordeonowego*. Należy on do priorytetowych projektów tego typu w Polsce ze względu na wielowątkowość i wagę festiwalowych wydarzeń: *Koncert Prawykonania Utworów Akordeonowych*, działania edukacyjne etc. Ponadto Habilitant brał udział w organizacji takich przedsięwzięć artystycznych, jak: *Morsztyn Barok Festiwal* (2021), *Małopolski Festiwal Muzyczny „Muzyka w Zabytkach”* (2020, 2023) i *Pałacowy Salon*

¹⁰ W Lipsku (Niemcy), Opolu, Nowym Targu, Sanoku, Skawinie, Sosnowcu i Tarnowie, a także m.in. podczas czterech edycji *Krakowskiego Festiwalu Akordeonowego* (2016, 2018, 2020, 2022) oraz *Letniej Manufaktury Sztuki* (Niepołomice, 2021, 2022) i *Wrocławskich Warsztatów Instrumentalnych* (2021) i in.

¹¹ *International Accordion Competition* (Mons, Belgia, 2023), „*Opus*” (online, 2021, 2023) oraz *Akademicki Konkurs Akordeonowy „AkordeON-LINE”* (online, 2020, 2021, 2022).

Literacko-Muzyczny (2018, 2019, 2020). Brzeskie Koncerty Sakralne (Brzesko, 2022), cykl „Na drodze do nowej harmonii” (2022, 2023).

KONKLUZJA

Biorąc pod uwagę całokształt działań artystycznych, naukowych, dydaktycznych i organizacyjnych Habilitanta stwierdzam, iż postrzegam go jako wybitnego i utalentowanego artystę, poszukującego i niezwykle aktywnego. Wskazane do oceny, jako szczególne osiągnięcie dzieło artystyczne, wyróżnia się oryginalną koncepcją, wartością merytoryczną oraz profesjonalną realizacją. Zatem staje się także wartością wykraczającą poza osobisty dorobek wydatnie wzbogacając reprezentowaną dyscyplinę. **Tym samym spełnia wymagania art. 219 ust. 1 pkt. 2 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz. U. z 2021 r. poz. 478 z późn. zm.). W świetle powyższego wnioskuję do Komisji Habilitacyjnej o poparcie wniosku o nadanie dr. Wiesławowi Ochwatowi stopnia doktora habilitowanego w dziedzinie sztuki w dyscyplinie sztuki muzyczne.**

Prof. dr hab. Krzysztof Olczak

A handwritten signature in black ink, appearing to read 'K. Olczak', with a long, sweeping flourish extending from the bottom right.